

Paragraaf 2 Weerstandsvermogen en risicobeheersing

2.1 Inleiding

Deze paragraaf bevat een inventarisatie van de weerstandscapaciteit, de risico's en het beleid daar omtrent. Een en ander conform vastgestelde Nota weerstandsvermogen en risicomanagement.

Naast de Algemene reserve wordt ook de bestemmingsreserve Grondexploitatie beschouwd als een onderdeel van de algemene reserve. Het is een bestemmingsreserve met een algemeen karakter. De risico's die worden gelopen in de grondexploitatie en niet gedekt worden door een voorziening zijn dan ook een onderdeel van de risico-inventarisatie van deze paragraaf geworden.

2.2 Weerstandsvermogen

Het weerstandsvermogen kan worden omschreven als de relatie tussen de weerstandscapaciteit en alle risico's waarvoor geen voorzieningen zijn getroffen. Het geeft als het ware de robuustheid van de begroting aan en is van belang wanneer er zich een financiële tegenvaller voordoet. Een adequaat weerstandsvermogen voorkomt dat elke financiële tegenvaller dwingt tot bezuiniging of tot het verhogen van de belastingen.

2.2.1 Inventarisatie van de weerstandscapaciteit

De weerstandscapaciteit bestaat uit de middelen en mogelijkheden waarover de gemeente beschikt om niet begrote kosten die onverwacht, onuitstelbaar en substantieel zijn, te dekken. Hierbij kan worden gedacht aan de algemene reserves, stille reserves en de onbenutte belastingcapaciteit. Stille reserves zijn de meerwaarde van activa waarvan de verkoopwaarde hoger is dan de boekwaarde en "direct" verkoopbaar zijn.

De weerstandscapaciteit van de gemeente Edam-Volendam dient om de continuïteit van de organisatie te waarborgen.

Ontwikkeling weerstandscapaciteit per 31-12 van begrotingsjaar

Bestanddeel	Rekening 2016	Begroting 2017	Begroting 2018	Raming 2019	Raming 2020	Raming 2021
1) Algemene reserve	23.654	21.350	21.005	20.930	20.835	20.835
2) Bestemmingsres. grondexpl.	1.500	1.447	1.400	1.289	1.242	1.195
3) Stille reserves	811	763	811	811	811	811
4) Onvoorzien	-	-	230	230	230	230
5) Begrotingsruimte	2.906	-	-241	297	200	1.224
6) Onbenutte belastingcapaciteit	3.131	5.645	5.687	6.175	5.886	6.389
Totaal	32.002	29.205	28.892	29.732	29.204	30.684

*Bedragen * € 1.000*

Ad.1. Algemene reserve

De doelstelling van deze reserve is: "Het dienen als buffervermogen om onvoorziene en onafwendbare incidentele tegenvallers op te kunnen vangen". De Algemene reserve kan ook worden ingezet om nieuw beleid financieel vorm te geven.

Ad.2. Bestemmingsreserve grondexploitatie

De bestemmingsreserve grondexploitatie is te beschouwen als een bestemmingsreserve met een algemeen karakter. Zij dient om risico's van de te ontwikkelen bouwlocaties af te dekken, die voortkomen uit een actief grondbeleid, voor zover deze niet zijn afgedekt door een voorziening. De voeding vindt plaats uit de resultaten van positieve afgesloten bouwgrondexploitaties.

Er zijn voorzieningen gevormd om voor 100% de risico's af te dekken voor gebieden waar bouwplannen voor ontwikkeld worden, maar welke nog niet in exploitatie zijn genomen. Dit betreft industrieterrein Oosthuizerweg te Edam. Ook is er nog een voorziening gevormd voor nog te maken kosten grondcomplexen.

Voor het volume van de bestemmingsreserve Grondexploitatie wordt 10% van de onderhandenwerkpositie gehanteerd voor zowel de bouwgrondexploitaties als bouwgronden, die nog niet in exploitatie zijn genomen.

Ad.3. Stille reserves

Van een stille reserve is sprake, wanneer de actuele waarde van een actief hoger is dan de boekwaarde. Of dat een actief geen boekwaarde heeft en dit bij verkoop wel een opbrengst heeft. Dit soort reserves ontstaat omdat bij waardering van activa op de balans moet worden uitgegaan van de verkrijging- of vervaardigingsprijs. Ook werd in het verleden afgeschreven op de grond, terwijl dit nu niet meer noodzakelijk is. Om een getrouw beeld te geven van de financiële positie dient in de toelichting op de balans ingegaan te worden op de stille reserves van niet-bedrijfsgebonden activa (activa niet voor de openbare dienst bestemd). Als bijvoorbeeld vervreemding van bezittingen een reële optie is en aangenomen kan worden dat de actuele waarde hoger is dan de boekwaarde dan zal in de toelichting bij de balans in de toekomst het bestaan van een stille reserve kunnen worden vermeld. Voorwaarde is eveneens dat het actief direct verkoopbaar moet zijn indien men dit zou willen.

Deze bestaan derhalve uit niet-bedrijfsgebonden activa en de overwaarde (verschil tussen balanswaarde en werkelijke waarde) van direct te vervreemden participaties/aandelen. Een mogelijke stille reserve, die toe te kennen zou zijn de aan de waarde van de CAI, is niet meegenomen omdat er nog een onderzoek loopt naar een mogelijke verkoop. Resteert alleen nog de waarde van een achttal woningen en de belegging in het APPA-fonds van de voormalige gemeente Zeevang. Deze zijn zeer voorzichtige gewaardeerd tegen 50% van de waarde.

Ad.4. Onvoorzien

Artikel 189 van de Gemeentewet en artikel 8 (lid 1 en lid 6) van het BBV verplicht iedere gemeente een bedrag voor onvoorzien uitgaven op te nemen in de begroting. De post onvoorzien is een buffer voor onvoorzien tegenvallers. Het dekt begrotingsmutaties die voldoen aan de 3-o's: onvoorzien, onvermijdelijk en onuitstelbaar. In de begroting is hiervoor, conform de vastgestelde Financiële verordening gemeente Edam-Volendam, een bedrag van € 230.000 opgenomen.

Ad.5. Saldo begroting

Naast het onvoorzien bestaat de mogelijkheid dat de begroting een positief of negatief saldo laat zien. De raad kan besluiten nemen om dit saldo, al dan niet in combinatie met het onvoorzien, in te vullen. Dit geldt ook voor het saldo van een jaarrekening in de vorm van resultaatbestemming.

Ad.6. Onbenutte belastingcapaciteit

Voor de bepaling hiervan wordt gebruik gemaakt van het normtarief OZB voor toelating tot artikel 12 van de Financiële verhoudingswet. Onderzoek hiernaar heeft geleid tot een bedrag van € 4.005.000 aan onbenutte belastingcapaciteit OZB. Dit betekent dat de gemeente Edam-Volendam haar OZB-tarieven nog flink kan verhogen en zal moeten verhogen, indien zij een beroep zou willen doen op een aanvullende uitkering uit het Gemeentefonds (artikel 12). Daarnaast zijn de afvalstoffenheffing, reinigingsrechten en rioolheffingen niet 100% kostendekkend. Hierin zit nog een onbenutte capaciteit van € 1.682.000. Totaal komt dit voor 2018 uit op een bedrag van € 5.687.000.

2.3 Inventarisatie van de risico's

Twee maal per jaar, bij het opstellen van de begroting en de rekening, worden de risico's die de gemeente eventueel loopt, verzameld en verwerkt. De mogelijke risico's worden besproken in het managementoverleg. Na berekening van de ratio weerstandsvermogen wordt bepaald in hoeverre deze het gewenste niveau heeft.

Risico's kunnen worden ondervangen door het afsluiten van verzekeringen of door het vormen van een voorziening. Ondanks getroffen maatregelen dient met bepaalde risico's rekening te worden gehouden. Hiervoor zijn of kunnen geen verzekeringen worden afgesloten, noch zijn daarvoor (voldoende) voorzieningen gevormd. Dit betekent overigens niet, dat vaststaat dat in de nabije toekomst hiervoor extra uitgaven te verwachten zijn, maar wel dat eventuele tegenvallers niet geheel zijn uit te sluiten omdat de uiteindelijke uitgaven nog niet volledig zijn te kwantificeren.

Er zijn vele soorten risico's die gemeenten kunnen lopen. Door het besturen van een organisatie loopt men per definitie risico. Risico's kunnen niet altijd geëlimineerd worden, ze zullen er altijd zijn. Risico's moeten voor zover mogelijk gereduceerd en/of beheerst worden. Het al dan niet beheersen van risico's kan grote budgettaire consequenties hebben.

In het algemeen kan worden geconstateerd dat de risico's voor gemeenten zijn toegenomen. Door verandering van het Burgerlijk Wetboek en door de mondigheid van de burgers worden gemeenten steeds vaker geconfronteerd met claims op basis van wettelijke aansprakelijkheid. Ook de decentralisatie van het Rijk richting gemeenten heeft geleid tot toenemende risico's.

De risico's die relevant zijn voor de bepaling van het weerstandsvermogen zijn die risico's die niet anderszins zijn ondervangen. Reguliere risico's, die zich regelmatig voordoen en die veelal vrij goed meetbaar zijn, behoren geen deel uit te maken van de risico's welke van belang zijn bij de beoordeling van het weerstandsvermogen. Voor deze risico's dienen immers verzekeringen te worden afgesloten of voorzieningen te worden gevormd.

Voorbeelden van risico's die wel bij het weerstandsvermogen horen zijn ondernemersrisico's of bedrijfsrisico's, bouwgrondexploitaties, gebiedsuitbreiding, risico's PPS constructies, risico's van de sociale structuur, opneemregelingen en risico's uit garantieverplichtingen.

De risico's krijgen een waardering met de kans waarop dit zich kan voordoen. Bij een risico is geen absolute zekerheid, dat deze zich voordoet. De kans dat alle risico's zich tegelijk zullen openbaren is zeer onwaarschijnlijk. Het is dan financieel ook niet zinvol om alle risico's voor de volle 100% af te dekken. Dit zou een dusdanig beslag kunnen leggen op de beschikbare middelen dat dit van invloed kan zijn op de bedrijfsvoering.

Onderstaand de gecategoriseerde risico's of te wel de benodigde weerstandscapaciteit.

Risico's

Omschrijving risico's	Rekening 2016	Begroting 2017	Begroting 2018
Bedrijfsproces	475	1.300	475
Financieel	1.038	3.180	1.038
Juridisch/aansprakelijk	7.897	5.630	8.016
Materieel	260	60	260
Milieu	-	-	-
Personeel/Arbo	-	-	-
Verbonden partijen en deelnemingen	560	890	560
Restant risico's 2,5% van de lasten	2.100	2.080	2.175
Totaal:	12.330	13.140	12.524

Bedragen * € 1.000

2.4 Beleid omtrent de weerstandscapaciteit en de risico's

2.4.1 Algemeen

Doordat de risico's die gemeenten lopen verschillen, is het niet mogelijk een algemene norm te stellen voor een goede relatie tussen de weerstandscapaciteit en de risico's. Gemeenten dienen dan ook zelf een beleidslijn te formuleren over de in de organisatie noodzakelijk geachte weerstandscapaciteit in relatie tot de risico's. Normen voor de bepaling van de omvang van de weerstandscapaciteit zijn niet voorhanden. Door de toezichthouder, de provincie, wordt jaarlijks de financiële positie van de gemeente beoordeeld.

2.4.2 Beleid

In april 2017 zijn alle risico's voor onze gemeente gestructureerd in kaart gebracht, gekwantificeerd en gewogen op de kans dat deze zich voordoen. Bij de inventarisatie en de waardering van deze risico's wordt het voorzichtigheidsbeginsel gehanteerd, dit om onderschatting van de risico's te voorkomen welke dan ongewenste negatieve effecten op de continuïteit van de gemeente kunnen hebben.

Voor een aantal risico's met een hoog financieel afbreukrisico voor de gemeente is een bestemmingsreserve of een voorziening gevormd. Dit betreft de grondexploitatie en de bouwgrond die nog niet in exploitatie is genomen. Hiermee zijn een aantal risico's voor de gemeente afdoende afgedekt.

Het beleid, opgenomen in de Financiële verordening gemeente Edam-Volendam, schrijft voor dat de ratio weerstandsvermogen minimaal tussen de 1,0 en 1,4 (kwalificatie "voldoende" volgens de Waarderingstabel weerstandsvermogen van het Nederlands Adviesbureau voor Risicomanagement) moet zijn. De ratio weerstandsvermogen is de verhouding tussen de beschikbare weerstandscapaciteit en de benodigde weerstandscapaciteit. Ter bepaling van de benodigde weerstandscapaciteit zijn de 20 risico's met de hoogste risicoscore gefilterd. De financiële impact van deze risico's is de basis voor de benodigde weerstandscapaciteit. Voor afdekking van de overige risico's wordt een geldbedrag van 2,5% van de begrote lasten in een begrotingsjaar, bij deze "top 20" opgeteld. Tezamen vormen deze componenten de benodigde weerstandscapaciteit.

2.4.3 Berekening ratio weerstandsvermogen

De weerstandscapaciteit van bijna € 29 miljoen is ruim voldoende om de geïnventariseerde risico's van € 12 miljoen af te dekken.

De ratio weerstandsvermogen begroting 2018		
Beschikbare weerstandscapaciteit	=	Ratio weerstandsvermogen
Benodigde weerstandscapaciteit		
<u>28.892.000</u>		
12.524.000	=	2,3

2.4.4 Toetsing ratio weerstandsvermogen

De ratio valt in de kwalificatie 'uitstekend', waardoor wordt voldaan aan het voorgeschreven beleid, zoals opgenomen in de financiële verordening.

Onderstaand de kwalificatie van het Nederlands Adviesbureau voor Risicomanagement.

A	> 2	Uitstekend
B	1,4 tot 2	Ruim voldoende
C	1 tot 1,4	Voldoende
D	0,8 tot 1	Matig
E	0,6 tot 0,8	Onvoldoende
F	< 0,6	Ruim onvoldoende

De ratio weerstandsvermogen door de jaren	Ratio	Kwalificatie
Rekening 2016	2,6	Uitstekend
Begroting 2017	2,3	Uitstekend
Begroting 2018	2,3	Uitstekend

2.5 Financiële kengetallen

In het Besluit begroting en verantwoording provincies en gemeenten (BBV) is bepaald dat in de paragraaf weerstandsvermogen en risicobeheersing een verplichte basis set van vijf financiële kengetallen moet worden opgenomen.

Bij regeling van de Minister van Binnenlandse zaken van 24 maart 2016 is bepaald, dat op basis van een gepronosticeerde eindbalans ook de meerjarige ontwikkeling van deze kengetallen moet worden opgenomen in zowel de begroting als jaarrekening. Naast de kengetallen wordt een beoordeling van de onderlinge verhouding van de kengetallen in relatie tot de financiële positie opgenomen. De kengetallen en de beoordeling geven gezamenlijk op eenvoudige wijze inzicht aan raadsleden over de financiële positie van hun gemeente. Hoe de kengetallen berekend moeten worden, is vastgelegd in een ministeriële regeling. Het gebruik en het vaststellen van de berekeningswijze van de kengetallen heeft geen formeel normeringsinstrument in het kader van financieel toezicht door de provincies. De voorgeschreven kengetallen worden al langere tijd door de provincie gebruikt bij onder andere financiële stresstesten voor 100.000+ gemeenten. Bij onze eigen beoordeling van de onderlinge verhouding kengetallen maken we gebruik van de provinciale normering.

2.5.1 Netto schuldquote

De netto schuld weerspiegelt het niveau van de schuldenlast van de gemeente ten opzichte van de eigen middelen. De netto schuldquote geeft een indicatie van de druk van de rentelasten en de aflossing op de exploitatie.

	Ultimo jaar	Rekening 2016	Begroting 2017	Begroting 2018	Raming 2019	Raming 2020	Raming 2021
A	Vaste schulden	19.782	17.758	15.846	14.025	12.295	10.565
B	Netto vlottende schuld	10.495	12.917	26.341	20.830	21.138	32.795
C	Overlopende passiva	5.113	4.600	4.550	4.550	4.550	4.550
D	Financiële activa	130	130	130	130	130	130
E	Uitzettingen, < 1 jaar	17.804	6.000	6.000	6.000	6.000	6.000
F	Liquide middelen	627	100	100	100	100	100
G	Overlopende activa	1.188	1.000	1.000	1.000	1.000	1.000
H	Totale baten (excl. mut. reserves)	80.199	81.186	84.438	81.553	79.542	73.113
	Netto schuldquote (A+B+C-D-E-F-G)/ H * 100%	19,50%	34,54%	46,79%	39,45%	38,66%	55,64%

Bedragen * € 1.000

2.5.2 Netto schuldquote gecorrigeerd voor alle verstrekte leningen

Om inzicht te verkrijgen in hoeverre sprake is van doorlenen wordt de netto schuldquote zowel in- als exclusief doorgeleende gelden weergegeven (netto schuldquote gecorrigeerd voor alle verstrekte leningen). Op die manier wordt duidelijk in beeld gebracht wat het aandeel van de verstrekte leningen is en wat dit betekent voor de schuldenlast.

De wijze waarop de netto schuldquote gecorrigeerd voor de doorgeleende gelden wordt berekend is gelijk aan de netto schuldquote, met dien verstande dat bij de financiële activa ook alle verstrekte leningen wordt opgenomen (zie artikel 36 lid b en c van het BBV).

	Ultimo jaar	Rekening 2016	Begroting 2017	Begroting 2018	Raming 2019	Raming 2020	Raming 2021
A	Vaste schulden	19.782	17.758	15.846	14.025	12.295	10.565
B	Netto vlottende schuld	10.495	12.917	26.341	20.830	21.138	32.795
C	Overlopende passiva	5.113	4.600	4.550	4.550	4.550	4.550
D	Financiële activa (incl. leningen)	10.898	10.501	9.266	9.149	9.032	8.919
E	Uitzettingen, < 1 jaar	17.804	6.000	6.000	6.000	6.000	6.000
F	Liquide middelen	627	100	100	100	100	100
G	Overlopende activa	1.188	1.000	1.000	1.000	1.000	1.000
H	Totale baten (excl. mut. reserves)	80.199	81.186	84.438	81.553	79.542	73.113
	Netto schuldquote gecorrigeerd voor alle verstrekte leningen (A+B+C-D-E-F-G)/ H * 100%	6,08%	21,77%	35,97%	28,39%	27,47%	43,62%

Bedragen * € 1.000

2.5.3 Solvabiliteitsratio

Dit kengetal geeft inzicht in de mate waarin de gemeente in staat is aan haar financiële verplichtingen te voldoen.

Onder de solvabiliteitsratio wordt verstaan het eigen vermogen als percentage van het balanstotaal. Het eigen vermogen van een gemeente bestaat volgens artikel 42 BBV uit de reserves (zowel de algemene reserve als de bestemmingsreserves) en het resultaat uit het overzicht baten en lasten.

Ultimo jaar	Rekening 2016	Begroting 2017	Begroting 2018	Raming 2019	Raming 2020	Raming 2021
A Eigen vermogen	67.102	62.533	60.243	59.534	58.270	57.037
B Balanstotaal	113.421	111.417	120.028	110.933	106.368	113.664
Solvabiliteit (A / B) * 100%	59,16%	56,13%	50,19%	53,67%	54,78%	50,18%

Bedragen * € 1.000

2.5.4 Grondexploitatie

De afgelopen jaren is gebleken dat grondexploitatie een forse impact kan hebben op de financiële positie van een gemeente. De boekwaarde van de voorraden grond is van belang, omdat deze waarde moet worden terugverdiend bij de verkoop. De accountant moet bij iedere jaarrekening beoordelen of de gronden tegen een actuele waarde op de balans staan.

In artikel 38, onderdeel b, van het BBV wordt gevraagd om in de balans het "onderhanden werk, waaronder bouwgronden in exploitatie" afzonderlijk op te nemen. Het betreft hier De Broeckgouw, waarvan wordt verwacht dat dit plan in 2020 zal zijn afgerond. De niet in exploitatie genomen bouwgronden worden op grond van gewijzigde regelgeving, met ingang van de jaarrekening 2016 ondergebracht bij de balanspost "Gronden".

Voor de berekening van het kengetal "Grondexploitatie" wordt deze waarde gedeeld door de totale baten uit programmabegroting of jaarstukken (ingevolge artikel 17 onderdeel van het BBV, dus exclusief mutaties reserves) en uitgedrukt in een percentage.

Ultimo jaar	Rekening 2016	Begroting 2017	Begroting 2018	Raming 2019	Raming 2020	Raming 2021
A Niet in exploitatie genomen bouwgronden	-	-	-	-	-	-
B Bouwgronden in exploitatie	-3.209	-6.205	-12.498	-16.447	-14.040	-
C Totale baten (excl. mut. reserves)	80.199	81.186	84.438	81.553	79.542	73.113
Grondexploitatie (A / B) / C * 100%	-4,00%	-7,64%	-14,80%	-20,17%	-17,65%	0,00%

Bedragen * € 1.000

2.5.5 Structurele exploitatieruimte

Voor de beoordeling van het structurele en reële evenwicht van de begroting wordt thans het onderscheid gemaakt tussen structurele en incidentele lasten. Bij incidentele lasten of baten gaat het om eenmalige zaken die zich gedurende maximaal drie jaar voordoen.

Voorbeelden van structurele baten zijn de algemene uitkering en eigen belastinginkomsten. Bij structurele lasten zijn dat bijvoorbeeld de personeelslasten, kapitaallasten en bijdragen aan gemeenschappelijke regelingen. Het onderscheid tussen structureel en incidenteel is ook in een notitie van de commissie BBV vastgelegd en moet conform het BBV ook in de begroting en jaarstukken worden onderbouwd. Een begroting waarvan de structurele baten hoger zijn dan de structurele lasten is meer flexibel dan een begroting waarbij de structurele baten en lasten in evenwicht zijn.

In artikel 19 onderdeel c van het BBV wordt een overzicht gevraagd van de geraamde incidentele baten en lasten per programma, waarbij per programma ten minste de belangrijkste posten afzonderlijk worden gespecificeerd en de overige posten als een totaalbedrag kunnen worden opgenomen. In artikel 19 onderdeel d wordt een overzicht gevraagd van de beoogde structurele toevoegingen en onttrekkingen aan de reserves. In artikel 23 van het BBV staat dat deze gegevens ook moeten worden verstrekt bij de jaarrekening (zie artikel 19 BBV).

Op basis van deze gegevens kan het saldo van de structurele baten en lasten worden berekend. Daarbij wordt het saldo opgeteld van de structurele onttrekkingen en toevoegingen aan reserves.

De structurele exploitatieruimte wordt bepaald door het saldo van de structurele baten en lasten en het saldo van de structurele onttrekkingen en toevoegingen aan reserves gedeeld door de totale baten (zie artikel 17 onderdeel c van het BBV, dus exclusief mutaties reserves) en uitgedrukt in een percentage. Om dit kengetal te relateren aan het overzicht van baten en lasten is het noodzakelijk om de volgende cijfers te op te stellen:

	Ultimo jaar	Rekening 2016	Begroting 2017	Begroting 2018	Raming 2019	Raming 2020	Raming 2021
A	Structurele lasten	72.506	71.645	72.266	72.281	72.273	73.525
B	Structurele baten	79.493	68.417	70.268	71.683	71.121	73.113
C	Structurele toevoegingen aan de reserves	11.871	6.011	4.613	4.948	4.673	3.999
D	Structurele onttrekkingen aan de reserves	9.847	7.554	6.291	6.016	6.294	5.752
E	Totale baten	80.199	81.186	84.438	81.553	79.542	73.113
	Structurele exploitatieruimte ((B - A) + (D - C)) / E * 100%	6,19%	-2,08%	-0,38%	0,58%	1,34%	1,83%

Bedragen * € 1.000

2.5.6 Belastingcapaciteit

De ruimte die een gemeente heeft om zijn belastingen te verhogen wordt vaak gerelateerd aan de totale woonlasten. Het COELO publiceert deze lasten ieder jaar in de "Atlas van de lokale lasten". Onder de woonlasten worden verstaan de OZB, de rioolheffing en de afvalstoffenheffing voor een woning met gemiddelde WOZ-waarde in die gemeente. De belastingcapaciteit van gemeenten wordt daarom berekend door de totale woonlasten meerpersoonshuishouden in 2018 (jaar t) te vergelijken met het landelijk gemiddelde in 2017 (jaar t-1) en uit te drukken in een percentage. De (ongewogen) gemiddelde woonlasten van gemeenten in 2017 – op basis van cijfers van het COELO – bedragen € 723. Het gemiddelde voor de jaren 2015 en 2016 is respectievelijk € 716 en € 723. Omdat er geen meerjarig bedrag voorhanden is, is het bedrag van € 723 vanuit 2018 doorgetrokken voor de jaren 2019 t/m 2021.

	Ultimo jaar	Rekening 2016	Begroting 2017	Begroting 2018	Raming 2019	Raming 2020	Raming 2021
A	OZB-lasten voor gezin bij gemiddelde WOZ-waarde	241,98	243,90	257,92	261,79	265,71	269,70
B	Rioolheffing voor gezin bij gemiddelde WOZ-waarde	170,00	187,00	187,00	187,00	187,00	187,00
C	Afvalstoffenheffing voor een gezin	260,00	260,00	260,00	260,00	260,00	260,00
D	Eventuele heffingskorting	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
E	Totale woonlasten voor gezin bij gemiddelde WOZ-waarde (A+B+C-D)	671,98	690,90	704,92	708,79	712,71	716,70
F	Woonlasten landelijk gemiddelde voor gezin in t-1	716,00	723,00	723,00	723,00	723,00	723,00
	Belastingcapaciteit t.o.v. landelijk gemiddelde jaar er voor (E / F) * 100%	93,85%	95,56%	97,50%	98,03%	98,58%	99,13%

Bedragen * € 1

2.6 Verloop van de kengetallen

Onderstaand zijn alle kengetallen vervat in een overzicht.

Kengetallen ultimo jaar	Rekening 2016	Begroting 2017	Begroting 2018	Raming 2019	Raming 2020	Raming 2021
Netto schuldquote	19,50%	34,54%	46,79%	39,45%	38,66%	55,64%
Netto schuldquote gecorrigeerd voor alle verstrekte leningen	6,08%	21,77%	35,97%	28,39%	27,47%	43,62%
Solvabiliteitsratio	59,16%	56,13%	50,19%	53,67%	54,78%	50,18%
Grondexploitatie	-4,00%	-7,64%	-14,80%	-20,17%	-17,65%	0,00%
Structurele exploitatieruimte	6,19%	0,50%	-0,62%	0,30%	1,04%	1,57%
Belastingcapaciteit	93,85%	95,56%	97,50%	98,03%	98,58%	99,13%

2.7 Beoordeling onderlinge verhouding kengetallen

De provincie Noord-Holland heeft op 30 november 2015 aangegeven om bij de beoordeling van de financiële positie, de kengetallen van onze gemeente af te zetten tegen de zogeheten signaleringswaarden die afkomstig zijn van hun stresstest voor 100.000+ gemeenten. Hierbij is gesteld dat categorie A het minst risicovol is en categorie C het meest. De categoriale indeling ziet er als volgt uit:

Kengetal ultimo jaar	Categorie A	Categorie B	Categorie C
Netto schuldquote	< 90%	90-130%	> 130%
Netto schuldquote gecorrigeerd voor alle verstrekte leningen	< 90%	90-130%	> 130%
Solvabiliteitsratio	> 50%	20-50%	< 20%
Grondexploitatie	< 20%	20-35%	> 35%
Structurele exploitatieruimte	Begr. > 0%	Begr. = 0%	Begr. < 0%
Belastingcapaciteit	< 95%	95-105%	> 105%

De provincie geeft verder aan dat één afzonderlijk kengetal niet alles zegt en de kengetallen in relatie tot elkaar dienen te worden gezien. Onderstaand zijn alle gemeentelijk kengetallen getoetst aan het provinciaal kader.

Categoriale toetsing ultimo jaar	Rekening 2016	Begroting 2017	Begroting 2018	Raming 2019	Raming 2020	Raming 2021
Netto schuldquote	A	A	A	A	A	A
Netto schuldquote gecorrigeerd voor alle verstrekte leningen	A	A	A	A	A	A
Solvabiliteitsratio	A	A	A	A	A	A
Grondexploitatie	A	A	A	A	A	A
Structurele exploitatieruimte	A	A	B	A	A	A
Belastingcapaciteit	A	B	B	B	B	B

Op grond van deze toetsing kan de begroting 2018 niet geheel ingedeeld worden in categorie A, de minst risicovolle. Meerjarig verbetert deze ontwikkeling zich. Een solide financiële basis dus.